

(המשך ממנוח 67)

שאחזור למחרת בצהריים, כדי לסכם את התנאים ולערוך את הסולחה. הפגישה נקבעה בבית מועצת הכפר. המוכרים הבטיחו מצידם להביא לפגישה את כל המוכתרים של שכונת הכפר ואת ראש המועצה, ואני נענית לבקשתם. לדבר עם המימשל, כדי שלא יעשו בעיות בכפר, ולהודיע שסגרנו את העניין בינינו, על פי כללי המינהג הערבי.

נסעתי למושל חברון, סגן-אלוף פרדי, והתקבלתי אצלו לשיחה. לא הכרתי אותו לפני כן, אבל התרשמתי ממנו מאוד לטוב.



דגל
לפי העדויות הכריח המימשל תושבים באל-דהריה לטפס האחד על השני ולהוריד דגל שהונף על העמוד שנראה בתמונה.

בה, הוא מאוד התעניין ביוזמה שלי, ואמר שאולי זה באמת יכול להיות הפיתרון לבעייה. הוא אמר שידווח על הרעיון שלי הלאה, והבטיח לא לעשות שום פעולה בכפר עד שאודיע לו על תוצאות הסולחה. מהמושל נסעתי הביתה, וכשעברתי ב־דהריה ביקשתי מבעלי החנויות שעל הדרך להודיע למוכתי, כי המושל הבטיח שלא להתערב, אם נגמור את הסולחה למחרת, כמו שסיכמנו.

סיום יפה — פרשה מכוערת

מחרת הייתי ב־12 בצהריים בבניין המועצה בכפר. חיכו לי שם המוכתי, שעמו נפגשתי אתמול, ושני פקידים מה מועצה. שאלתי איפה ראשי המועצה. ה מוכתי ענה שהודיע לו, אבל הוא סרב לבוא. אחי הפקידים הלך לקרוא לו, אך חזר ואמר שאינו מוצא אותו. אמרתי שאם כך, אולי הם לא רוצים סולחה, וכדאי לוותר על כל העניין. הפקידים אמרו

שאפשר לסגור בינינו והביעו את דעתם שוריקת אבן לא תחזיר להם את פלסטיין. ישבו לסכם את הפרטים, אני דרשתי 20 אלף דג'ר, שהם 2.5 מיליון לירות. המוכתי טען שזה הרבה. כי לא היה רצה. והציע הצעה נגדית, של 50 אלף לירות. אמרתי שזה מעט מדי גם עבור גסיון לרצה, אבל הוספתי שאינו רוצה את הכסף לעצמי, אלא רק שכל הדינה תשמע וודע שלאבן יש מחיר, ושלא זורקים אבן על חפיים מפשע.

הבעתי נכונות לתרום את הכסף למוסד דות ערביים. התפשרנו על כך שהם יתנו בשמי 50 אלף לירות למיסגד בכפר, ועוד 50 אלף לבית-חולים בחברון. סיכמנו גם על פירסום הסולחה בעיתון ערבי בגדה, ועל כך שכל המוכתרים יאספו את תלמידי בתי-הספר בכפר ויסבירו להם בנוכחותי את הסכנה הטמונה בוריקת אבנים. ביקשתי כי ההסכם יועלה על הכתב. אחד הפקידים הוציא נייר רשמי של מועצת הדינה ורשם עליו את פרטי ה סולחה. הדברים הוקראו בקול רם, ואחרי שהמוכתי הביע את הסכמתו, הוא הוסיף את החותמת האישית שלו וחתם בכתבי יד. אחד הפקידים חתם כעד.

הודעת לכולם שאני רואה בכך סוף פסוק, ושאני סולח על מה שקרה. אז התחבקנו והתנשקנו והיתה שימחה כללית. אני ראיתי בכך סיום יפה לפרשה מכוערת.

עך כאן סיפורו של מאיר כהן. הכפר אל-דהריה, המסונף לנפת חברון, מונה כ־12 אלף תושבים. תושבי הכפר, המרוחק 23 קילומטרים מחברון ו־30 מ־באר-שבע, מתפרנסים בעיקר מחקלאות, מיסחר ועבודה בישראל. רבים מהצעירים עובדים בארצות הנפט או לומדים בחוץ-לארץ.

המוכתי שעמו ערך כהן את הסכם הסולחה, תאבת סולימאן אל-צ'ביה, בן ה־80. הוא זקן המוכתרים שבכפר, הוא

14 ימי עוצר על הכפר, אם לא יעשו איתו סולחה. הוא אמר שידאג שיענישו את כל הכפר, אם כל המוכתרים של המקום לא יפגשו אותו.

לא היתה לי ברירה. פחדתי מהתור צאות, אם אסרב. בהתחלה ניסיתי להתווכח איתו, אבל הוא איים שהחיללים יתחילו מייד בפעולות. ראינו אותו מסתובב בכפר עם החיללים, ופחדנו.

האמת היא שאם הייתי יכול, לא הייתי מסכים לסולחה הזאת. אני לא יודע מי זרק עליו אבן ואם בכלל זרקו. למה שנשאל? אם אנחנו כפר קטן, אין כאן אנשים עשירים. מהיכן ניקח את הכסף? הוא הוציא ממני את ההסכם בסחיטה. הפחד הוא שגרם לי לחתום. לכן כל הסולחה הזאת לא תקפה ואסור לקיים אותה.

מועצת אל-דהריה פירסמה בשבוע שעבר, בעיתון הירושלמי אל-קודס, הכחשה לסיפור הסולחה, כפי שפורסם באמצעי התקשורת הישראליים. לראשי המועצה, עלי יאסין אל-מחרוז, יש טענות קשות נגד האופן שבו השיג כהן את ההסכם הסולחה.

צריך להבין, אמר, שאנחנו נמצאים תחת מיטטר של כיבוש צבאי. אין אצלנו דמוקרטיה. כאן זה דיקטטורה. הצבא רודה בנו ועושה כל שברצונו. מענישים את כולם על מעשה של אחד. במצב כזה כל אחד יכול לבוא לכאן ולסחוט מאיתנו מה שהוא רוצה. אנחנו חסרי-אונים, חסרי-הגנה. אין לנו אל מי לפנות, ולנו אסור לעשות דבר.

אני מאשים את המושל הצבאי במה שקרה. אם המימשל היה מעניק לנו הגנה, לא היו יכולים כל מיני טיפוסים לבוא לכאן ולעשות בנו מה שהם רוצים. אבל המימשל נוהג במדיניות חרצדנית. הוא מפעיל נגדנו יד חזקה, ואילו לגוש-אמרי גים הוא נותן יד חופשית. מה שמאיר כהן עשה זה אקט פוליטי, כמו הפרובורציות של גוש-אמונים. אני לא יודע מה



שיפנה לאש"ף!
טוען ראש-מועצת אל-דהריה, עלי יאסין אל-מחרוז, לדבריו, אש"ף הוא נציגם הבלעדי של הפלסטינים, ומאיר כהן יכול לפנות ראש מועצת אל-דהריה אל-מחרוז מבטיח כי בכפרו יכבדו כל הסכם בין כהן ואש"ף.

היו המגיעים שלו, אבל זאת התוצאה. "לנו יש רק נציג אחד ובילעדי — אש"ף. רק הוא יכול לדבר בשמנו. לנו אין כלל זכות להיכנס למשאומתן עם ישראלים. אם הוא רוצה לעשות סולחה, עליו לעשות סולחה עם אש"ף. זאת המניעונית שלנו, והיא מברבת בשמנו. אדון כהן יכול לפנות דרך האו"ם לנציג של

נושא בתואר עוד מתקופת המנדט הבריטי. בחמולה שעליה הוא שולט יש כאלף איש. בנוסף לאל-צ'ביה יש בדהריה עוד שיבעה מוכתרים. בניגוד לסיפורו של כהן, יש למוכתי הזקן גירסה משלו. "האיש הזה בא אלינו עם חיללים" סיפר המוכתי. הוא איים שהצבא יכניס 200 איש למעצר ויטיל

אש"ף, ולהעלות בפניו את תביעותיו. אם הוא יגיע לסיכום עם אש"ף, אנחנו נכבד את ההסכם ונמלא אחריו. אבל עלידי סחטנות הוא לא ישיג דבר.

אגרופים בראש,

בעיטות בבטן

אנחנו עצמנו לא רוצים אלימות, ולא שפיכות-דמים. אנחנו לא מעוניינים וריקת אבנים ולא כל אלימות אחרת. איננו רוצים שיישפך דם, לא יהודי ולא ערבי. אנחנו רוצים שלום. אנחנו רוצים לקבל את הזכויות שמגיעות לכל אדם. אנחנו רוצים שתהיה לנו מדינה עצמאית, שתחיה בשלום עם ישראל.

מעשים כמו אלה של מאיר כהן ואחריים לא יקרבו את השלום. הוא בא אלינו אחרי שעברנו תקופה קשה. מאז הפעולה בחברון, המימשל התנהג אלינו ביד ברזל, ואו בא מאיר כהן ואיים על המוכתי שיביא את הצבא. ברור שהוא פחד.

בתקופה האחרונה המימשל עצר עשרות מתושבי הכפר. הם נלקחו לחברון, ושם הוכו. גם אני נעצתי והוכיתי. נתנו לי אגרופים בראש ובפנים ובעטו בי בבטן. הזהירו אותי שיהיה עוד יותר גרוע. לפני כמה ימים מישוה הניף את דגל פלסטין על עמוד ברחוב. החיללים באו ואילצו אנשים לעמוד אחד על השני — ממש סולם מאנשים — ולהוריד את הדגל. אחרי זה הם היכו כל מי שהיה ברחוב. יש הרבה סיפורים על מה שהי מימשל עושה לנו. במצב כזה ברור שאני שים כמו מאיר כהן יכולים לבוא ולאיים עלינו.

הוא לא רצה לקחת את הכסף לעצמו, והיה זה מעשה פוליטי ברור. זה היה יכול להיות תקדים מסוכן. אחרי זה, כל אחד היה יכול לבוא ולתבוע מאיתנו פיצויים. לא קרה שמישהו מגוש-אמונים בא לעשות סולחה על נזקים שהם גרמו. למה דורשים את זה מאיתנו? אנחנו לא נסכים לדרך הזאת, ולכן גם סירבתי להיפגש עם כהן.

מבין שתי הגירסות, זכתה בתחילה רק גירסתו של כהן לפירסום בעיתונות הישראלית. הדברים הפתיעו רבים, ושכרו כי זוהי אולי אפשרות לפיתרון הבעיה בדרגת שלום. אך גירסת אנשי אל-דהריה מעידה את מעשהו של כהן באור שונה. מאיר כהן נולד בשכונת שעריים שברחובות, בן למישפחה תימנית הנמנית צאת בארץ מזה דורות. את הערבית השגורה בפיו למד בפנימיית הדסים ובתיכון גאולה בתל-אביב. במושב מסלול הוא מתגורר מזה עשר שנים, יחד עם אשתו מיכל, ולהם ארבעה ילדים.

כתושב מסלול התעניין רבות במינהגי שכניו הבדואים ולמד את אורחות הערבים ומסורתם. כהן מעיד על עצמו, שרכש מעמד בקרב שכניו, וכי הם נוהגים להזמין לתווך בסיכסוכיהם. גם במושב רכש לו מעמד ונבחר לתפקיד יושב-ראש הוועד. המשק החקלאי שלו מבוסס על גידול עצי מישמ, אך עיקר פרנסתו ממיסחר מחוץ למושב. לדבריו, פיתח קישורים מיסחר עם מישפחות מפורסמות בתל-רון, והתפתחה ביניהם גם ידידות. כהן מספר שביום התקרית חזר מביקור אצל ידידיו בחברון.

לפני יותר משלוש שנים שימש כהן רכז במטה הבחירות של אריק שרון. בשבת שעברה הופיע כהן שוב באל-דהריה. הוא הטיח דברים בוטים באוזני נכבדי המקום, ואחרי שלא הסכימו עימו עזבם בסערה. "הסיבה היחידה שהיום הם לא רוצים לכבד את ההסכם, זה מפני שהם חוששים מתגובת הקיצוניים" טען כהן. "הם בפירוש מפחדים מהאירגונים הפלסטיניים. גם אני די חושש שאחרי שהעניין קיבל פירסום ינסו להתנכל לי."

"היתה לי כוונה טובה. חשבתי שאני מוצא פיתרון, שאולי לא מקובל אצלנו, אבל מאוד מקובל אצלם. רציתי לסגור את הנושא תוך הבנה. אבל עכשיו, אם דמי הוא הפקר — אני צריך לחשוב."

איש ערביים הביעו את דעתם, שחרף העובדה שכהן מציג עצמו כבקי בענייני ערבים, סולחה אמיתית איננה מתבצעת כפי שהוא נהג. לדבריהם מתקיימת הסולחה הערבית בתיווכו של צד שלישי, ולא באופן ישיר, העלול להוליד אויבים ואלימות. הם הסבירו, כי רק אחרי שמסכמים על קיום הסולחה נפגשים הצדדים, בנוכחות שופטים ממונים. רק השופטים הם שקובעים מי יפצה את מי, ובכמה. עתה, כשהסולחה בטלה, גובר חששם של כפריי דהריה מפני הצפוי להם בעתיד. יוסי היימן